

Добитиѣ отъ прѣброяванетоъ на населението данни се подхвърлятъ въ Главната дирекция на статистиката на най-подробна разработка по отдѣлни населени мѣста, по околии, по окрѣзи и общо за царството. Отпечатването, обаче, на цѣлата тази подробна разработка на материала е технически невъзможно. Ето защо Дирекцията се задоволява да публикува само най-общитѣ и само най-важнитѣ отъ по-подробно разработенитѣ данни.

Обработениятъ за печатане материалъ отъ прѣброяванетоъ се помѣства въ двѣ отдѣлни публикации. Въ едната се излагатъ единичнитѣ най-характерни свѣдѣния за населението по отдѣлни населени мѣста. Втората — подъ насловъ **Общи резултати отъ прѣброяванетоъ на населението** — съдържа общитѣ данни за населението, въ различни и възможни за печатъ комбинации, по околии, окрѣзи и общо за царството. Въ настоящата публикация сж помѣстени численитѣ резултати отъ прѣброяванетоъ по населени мѣста.

* * *

Цѣлиятъ материалъ отъ прѣброяванетоъ тукъ е разпрѣдѣленъ въ осемъ отдѣлни таблици, възъ основа на сжщитѣ елементи, които се съдържатъ и въ публикацията отъ прѣдшествуващото прѣброяване. Само нѣкои елементи се съединиха по два въ една таблица, съ цѣлъ да се направи публикацията по-малко обемиста, безъ, обаче, да сж станали нѣкои сжществени съкращения.

Въ първата таблица домакинствата сж раздѣлени, както и при прѣдшествуващото прѣброяване, на **обикновени** и **колективни**. Като колективни домакинства, съгласно наредбитѣ по прѣброяванетоъ, сж смѣтани: отдѣлнитѣ войскови части (роти и пр.), държавнитѣ и частни пансионни при учебни и възпитателни заведения, затворитѣ (окрѣжни и полицейски), болницитѣ, монастиритѣ и метоситѣ, сиротопиталищата, старопиталищата. За членове на тия домакинства сж броени всички живущи въ подобнитѣ заведения лица, съ изключение на административния наемъ персоналъ (свѣрхсрочно-служещитѣ войници, надзирателитѣ и служещитѣ въ пансионитѣ, болницитѣ, сиротопиталищата и старопиталищата).

При опрѣдѣляне членовѣтъ на домакинствата, вземани сж прѣдъ видъ само присѣтствуващитѣ и врѣменно отсътствуващитѣ лица (безъ случайнитѣ гости и пътници).

Населението на всѣко населено мѣсто се дѣли на **правно** и **фактическо**. За правно население е смѣтано онова население, което има обикновеното или постоянното си мѣстожителство въ населеното мѣсто, безъ да се гледа дали то е присѣтствувало или е отсътствувало врѣменно отъ тамъ въ деня на прѣброяванетоъ. Фактическото или наличното население обхваща всички лица, които въ момента на прѣброяванетоъ сж се намѣрили въ даденото населено мѣсто, безразлично кждѣ имъ е обикновеното мѣстожителство.

Всички послѣдующи таблици се отнасятъ само до фактическото население.

Въ таблица II-ра сж съединени двата елемента — мѣсторождение и народностъ. Съ това се постигва една сжществена икономия, безъ да пострада пълнотата и нагледността на даннитѣ. — Въ таблицата е запазена специална графа за родевитѣ въ българскитѣ земи въ Турция (Македония и Одринско). Мѣсторождението на лицата, помѣстени въ графата „родени въ други държави“, е показано въ забѣлѣжки подъ текста.

Въ втората половина на таблицата народността е комбинирана съ матерния езикъ; обаче, по чисто технически причини, прѣдвидѣха се специални графи само за главнитѣ елементи, като, при туй, различията между народността и матерния езикъ се показаха въ забѣлѣжки. Сжщото не се направи за циганитѣ, за да не се прѣтрупта таблицата съ забѣлѣжки, понеже, споредъ даденитѣ въ личнитѣ карти отговори, циганското население въ България, разпрѣдѣлено по матеренъ езикъ, прѣдставлява много пѣстра картина: болшинството се е показало съ матеренъ езикъ цигански, а отъ останалитѣ, едни сж съ матеренъ езикъ български, други — турски, трети — ромѣнски и четвърти — сръбски. За да бждатъ, обаче, сравняеми публикуванитѣ тукъ данни съ ония отъ **Общитѣ резултати**, дѣто циганското население е разпрѣдѣлено на групи споредъ показания матеренъ езикъ, дава се въ приложение отдѣлна табличка за разпрѣдѣлението на циганитѣ отъ всѣко населено мѣсто по матеренъ езикъ. — Що се отнася до помацитѣ, то тѣ, ако и да спадатъ по матеренъ езикъ и народностъ къмъ българитѣ, показани сж отдѣлно, за да може да се знае по-точно тѣхниятъ брой и мѣстожителство.

Останалитѣ таблици не се различаватъ почти по нищо отъ ония на публикацията върху прѣдшествуващото прѣброяване.

Подробности върху плана, метода и организацията на прѣброяванетоъ сж изложени въ публикацията **Общи резултати отъ прѣброяванетоъ на населението на 31 декемврий 1905 г. частъ I**.

* * *

Публикуванетоъ на резултатитѣ отъ прѣброяванетоъ закъснѣ почти съ цѣли 2 години, поради късното започване обработката на материала.

София, декемврий 1910 г.

Главенъ директоръ: **Кир. Г. Поповъ.**